

ZƏNGƏZUR DƏHLİZİNİN AZƏRBAYCAN VƏ TÜRK DÜNYASI ÖLKƏLƏRİ ARASINDAKI İQTİSADI ƏLAQƏLƏRİN İNKİŞAFINDA POTENSİAL ROLU (TÜRKİYƏ NÜMUNƏSİNDƏ)

NURLAN ABBASOV

*Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası,
akademik Ziya Bünyadov adına
Şərqşünaslıq İnstitutu, Mərkəzi Asiya
ölkələri şöbəsinin doktorantı*

E-mail: nabbasov1999@gmail.com

Müasir dövrdə iqtisadiyyatın rəqabətə davamlı və effektiv olması baxımından nəqliyyat infrastrukturuna vacib rol oynayır. Regional nəqliyyat qovşaqlarına inteqrasiya etmək üçün bu sektorun daima nəzarətdə saxlanması və yeniliklərin tətbiqi əsas şərtlərdəndir. Əlverişli coğrafi mövqeyə malik olmaqla yanaşı, çoxsahəli nəqliyyat şəbəkəsinin mövcudluğu da ticari münasibətlərdə üstünlük qazanmağa yardımçı olur. Daha təhlükəsiz və fasiləsiz yükdaşımların həyata keçirilməsi hal-hazırkı logistik tələblər sırasında birinci sıradadır. Hazırda Çindən Avropaya yük daşımları üçün istifadə olunan nəqliyyat marşrutlarındakı bəzi qeyri-effektiv məqamlar yeni çağırışları zəruri edir. Tarixi İpək yolunu bərpa edəcək olan Orta dəhlizdən istifadə əsas alternativ marşrut hesab edilir. Bu dəhliz üzərində yerləşən ölkələr tranzit imkanları ilə yanaşı, bir çox üstünlüklər də əldə etmiş olur.

Vətən müharibəsindəki şanlı qələbəmizdən sonra Qafqaz regionunda yeni geosiyasi reallıqlar meydana gəlmişdir. Bu reallıqlar məhz bu regionda olan ölkələr üçün deyil, həmçinin, bütün region dövlətləri və ümumən türk dünyası ölkələri üçün xüsusi önəm kəsb edir. Bu reallıqlardan başlıca diqqət çəkəni isə Azərbaycan ilə Naxçıvan Muxtar Respublikasını quru yolu ilə birləşdirəcək olan Zəngəzur dəhlizinin açılmasıdır. Tarixə nəzər yetirsək, Zəngəzur Azərbaycan və Ermənistan arasında mübahisəli ərazi elan edilir və 1920-ci ilin 30 noyabrında keçirilən iclasda verilən qərara əsasən Azərbaycandan alınaraq sovet Ermənistanına verilir. Sözügedən qərarın verilməsində bir nəfər olsa belə azərbaycanlı iştirak etməmişdir. Bu hadisədən sonra Azərbaycanın Naxçıvan, Türkiyə, eləcə də bütün türk dünyası ölkələri ilə quru yolu əlaqəsi kəsilmiş olur.

Ermənistanın məğlubiyyəti qəbul edib təslim olduğunu ifadə edən 2020-ci il 10 noyabr aktında öz əksini tapan əhəmiyyətli müddəalardan biri də məhz Zəngəzur dəhlizinin açılması ilə bağlı idi. Azərbaycandan keçməklə Rusiya və Türk dünyası ölkələrinə dəhliz vasitəsilə çıxışı əldə etməsi qardaş ölkə

Türkiyə üçün də bu dəhlizi xüsusi əhəmiyyətli edən məqamlardan biridir. Bir millət, iki dövlət olaraq xarakterizə edilən Azərbaycan-Türkiyə arasındakı münasibətlər hər iki ölkə rəhbərliyinin məqsədyönlü və düzgün siyasətinin nəticəsi olaraq sürətlə inkişaf edir. İki ölkə arasındakı münasibətlər region ölkələrinin inkişafına, ümumi tərəqqisinə müsbət təsiri ilə yanaşı, türk dünyası ölkələrinin sıx şəkildə bir araya gəlməsi baxımından da əsas təkanverici qüvvə olmaqdadır. Prezident İlham Əliyev bu məsələ ilə bağlı “Türkiyə-Azərbaycan arasındakı əlaqələr türk dünyası üçün əhəmiyyətə sahibdir. Biz türk dünyasının birləşməsi, bu ölkələr arasındakı əlaqələrin inkişaf etməsi üçün birgə olaraq səylər göstəririk” deyərək öz fikirlərini bildirmişdir. Türkiyə ilə Azərbaycan arasında Şuşada müttəfiqlik münasibətləri haqqında imzalanan Şuşa Bəyannaməsi çox əhəmiyyətli bir tarixi hadisədir. Müqavilədə qeyd olunan vacib məqamlardan biri də məhz Zəngəzur dəhlizi ilə bağlıdır. Regionda nəqliyyat-kommunikasiya əlaqələrinin bərpası və inkişafı, Türkiyə ilə Azərbaycanı, həmçinin ölkəmizin qərb regionları ilə Naxçıvanı birləşdirən koridorun açılması müqavilədə öz əksini tapan məqamlar sırasındadır. Ardınca isə Naxçıvan-Qars dəmir yolunun inşasının uğurla başa çatdırılması qardaş ölkə ilə nəqliyyat-kommunikasiya əlaqələrinin inkişafına öz töhfəsini verəcək. Belə ki, iki ölkə arasında malların kəsintisiz hərəkətinə, milli iqtisadiyyatların və ixracın diversifikasiyasına nail olunacaq [1].

Zəngəzur dəhlizi ümumi daxili məhsulu (ÜDM) 1.1 trilyon dollardan çox olan türkdilli ölkələri birləşdirəcək. Ölkəmizdən Türkiyənin Qars vilayətinə qədər uzanan Zəngəzur dəhlizi həm də Azərbaycan-Türkiyə marşrutu ilə Avropanı Çin və Mərkəzi Asiya ilə bağlayan geosiyasi proyektidir [2].

Şimal dənizi Avropa və Çin arasındakı ticarət əlaqələrinin əsas vasitəsi hesab edilirdi. Lakin 2022-ci ildə başlayan Rusiya-Ukrayna müharibəsi və Rusiyaya tətbiq edilən sanksiyaların nəticəsi olaraq Mərkəzi Asiya və Qafqazdan keçərək Çini Avropa

ilə birləşdirən Orta Dəhliz ticarət əlaqələrinin həyata keçirilməsində yeni alternativ olaraq görülür. Ölkəmizin coğrafi mövqeyinin sözügedən Şərq-Qərb ticarət yolunun üzərində yerləşməsi tranzit daşımaları nöqtəyi-nəzərindən əhəmiyyətli imkanlar yaradır. Orta Dəhlizdəki strateji mövqeyimiz ölkəmizi global səviyyədə daha da əhəmiyyətli edir. Azərbaycan üzərindən Avropa ilə Asiyanı birləşdirən bir çox tranzit daşıma layihələri üçün Zəngəzur dəhlizi yeni bir fürsətdir. Bu həmçinin, ölkəmizin Avrasiyanın nəqliyyat və logistika mərkəzi kimi mövqeyini gücləndirəcək. Əlverişli investisiya mühitinin yaranması, kiçik və orta sahibkarlığın inkişafı baxımından da bu dəhliz ölkə iqtisadiyyatına öz töhfəsini verə bilər. Region ölkələri arasında gərginlik azalacaq və əvəzində regionda əməkdaşlıq mühiti yaranacaq. Bu dəhlizin yaradılması ilə bağlı etirazını bildirən Ermənistanın özü üçün də bu dəhlizin önəmi çox böyükdür. Ağır sosial-iqtisadi vəziyyətdə olan və ümumi ticarət dövriyyəsinin əsas hissəsini Rusiya təşkil edən Ermənistan üçün Azərbaycan üzərindən bu ölkəyə birbaşa çıxış əldə etmək imkanı onları bu məsələ ilə bağlı bir daha düşünməyə vadar edir [3].

Zəngəzur dəhlizinin Azərbaycandan keçən hissəsində 2021-ci ilin oktyabr ayının 26-da Horadiz-Cəbrayıl-Zəngilan-Ağbənd avtomobil yolunun təməli qoyulub. Bu yol Füzuli rayonunun Əhmədbəyli kəndindən başlayır və türk dünyasını birləşdirəcək olan Zəngəzur dəhlizinin əsas qollarından biridir. Bu yolun inşasının 2024-cü ildə yekunlaşacağı gözlənilir. Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu xəttindən sonra Zəngəzur dəhlizinin əsas elementlərindən olacaq olan Horadiz-Ağbənd dəmir yolu xətti ölkəmizi Türkiyə ilə birləşdirən ikinci dəmir yolu şəbəkəsi olacaq. Tikinti işlərində Azərbaycan şirkətləri ilə yanaşı, Türkiyənin tikinti şirkətləri də yaxından iştirak edir. Bundan başqa, Zəngilan və Füzuli Hava limanlarının inşasında da birgə fəaliyyət aparılıb.

Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasının İstanbulda keçirilən VIII Zirvə görüşündə çıxışı zamanı cənab Prezident qeyd edib ki, Özbəkistanın dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına Füzuli rayonunda inşa ediləcək olan böyük məktəbin layihəsi Azərbaycana təqdim edilib və 2023-cü ilin avqust ayında bu məktəbin açılış mərasimi keçirilmişdir.

Bundan başqa, Qazaxıstan tərəfindən inşa ediləcək yaradıcılıq mərkəzini də qeyd edə bilərik. Bu mərkəz Qazaxıstan tərəfindən inşa ediləcək. Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasının (Türk Şura-

sı) baş katibi Bağdad Amreyev Azərbaycan torpaqlarının azad edilməsinin nəqliyyat-kommunikasiya şəbəkəsinə, türkdilli ölkələr arasındakı əlaqələrin inkişafına öz töhfəsini verəcəyini qeyd edib. Baş katib Qarabağın bərpasında türkdilli ölkələrin şirkətlərinin, dövlət qurumlarının fəal iştirak edəcəyinə əminliyini dilə gətirib [4].

İşğaldan azad edilən torpaqlara istər vətəndaşların gediş-gəlişi, istərsə də yük daşımalarının həyata keçirilməsi baxımından dəmir yolunun çox əhəmiyyətli rolu olacaq. Eyni zamanda, Naxçıvan Muxtar Respublikası ilə dəmir yolu bağlantısının qurulması ilə həm də strateji, iqtisadi və siyasi məqsədlərə nail olmaq baxımından əhəmiyyətli addım atılmış olacaq.

Qazaxıstan prezidenti Nursultan Nazarbayev tərəfindən irəli sürülən “Türk dünyasının gələcəyi – 2040” adlı sənədin hazırlanması təklifi yalnız mədəni və siyasi əlaqələrlə kifayətlənmək istəməyən türkdilli dövlətlərin, həmçinin iqtisadi əməkdaşlığın genişlənməsində də böyük maraqlarının olmasını göstərən faktlardandır. Zəngəzur dəhlizinin açılması bu təklifin uğurlu şəkildə həyata keçirilməsinə öz töhfəsini verəcək. Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasının qeyri-formal görüşündə çıxış edən cənab Prezident İlham Əliyev Qarabağ münaqişəsinin artıq həll olunduğunu və ölkələrimiz arasında əhəmiyyətli bağlantı imkanı təmin edən Mehri dəhlizinin açılmasının Çinin “Bir kəmə, bir yol” beynəlxalq nəqliyyat layihəsinə öz töhfəsini verəcəyini qeyd etmişdi. Nəzərə alsaq ki, Şimal dəhlizi ilə müqayisədə Orta Dəhliz orta hesabla 2500 km daha qısadır, daşınmaların Orta Dəhliz vasitəsilə həyata keçirilməsi daha asan və sərfəli olacaq. Belə ki, Çindən Trans-Sibir yolu ilə Avropaya daşınan yüklər 20 günə təyinat nöqtəsinə çatırsa, bu yüklər Orta dəhliz üzərindən 12 günə təslim edilə bilər. Çindən Avropaya dəniz yolu ilə yük daşımaları isə təxminən 36 gün vaxt tələb edir. Naxçıvana İran üzərindən nəql edilən hər min kubmetr qaz üçün tranzit haqqı olaraq Naxçıvana 15% daha az qaz verilir. Zəngəzur dəhlizinin açılması ilə bu köçürmə haqqından da azad olmaq mümkündür. Bundan başqa, həm Naxçıvana gediş-gəlişin, həm də Türkiyədən yola düşən və quru yol ilə Orta Asiyaya gedəcək olan yüklərin İran üzərindən daşınması zərurəti Zəngəzur dəhlizi sayəsində aradan qalxmış olacaq [1;5].

Hazırda Cənub-Şərqi Asiya ilə Avropa arasında ən qısa dəniz yolu olan Süveyş kanalı global ticarətin təxminən 12 faizini daşıyır. Asiyadan Avropaya

və əksinə gedən gəmilər həm vaxt, həm də maddi baxımdan qənaət etmiş olurlar. Çünki Afrikanı dolanıb keçdikdə bu, əlavə olaraq 8 gün vaxt tələb edir. Göründüyü kimi, bu kanaldan istifadə etmək dünya iqtisadiyyatı üçün çox əhəmiyyət daşıyır.

2021-ci ildə “Ever Given” adlı qəzaya uğrayan nəhəng gəminin Süveyş kanalında təkzolaqlı keçidin ortasında qalması həmin marşrut üzrə gecikmələrə, daşınma xərclərinin artmasına, həmçinin, neft qiymətlərində 5%-lik artımın baş verməsinə səbəb olmuşdur və hər gün dünya iqtisadiyyatına təqribən 10 milyard dollarlıq zərər vurmuşdur. Bu kimi hallarda zərərin minimuma endirilməsi üçün nəqliyyat marşrutlarının şaxələndirilməsi əsas şərtlərdən biridir [6].

Çindən Avropaya daşınan yüklərin ölkə ərazisindən keçməsi üçün ciddi mübarizə aparan ölkələrdən biri də şimal qonşumuz olan Rusiyadır. Şimal Buzlu okeanı marşrutundan və Transsibir dəmir yolundan istifadə edilməsi təklif olunur. Transsibir dəmir yolunun bəzi hissələrində elektrik qatarlarının sürətinin aşağı olması və ilin bəzi aylarında Şimal Buzlu okeanından istifadənin mümkünsüzlüyü bu marşrutlardan il boyu davamlı istifadə imkanını məhdudlaşdırır. Qeyd olunan məsələlərə görə, bu gün Avrasiya nəqliyyat dəhlizi daha cəlbedici hesab olunur. Dünyadakı nəhəng yükdaşıma şirkətləri yüklərin daha təhlükəsiz və sürətli şəkildə çatdırılması üçün yeni marşrutlara yönəlmək istəyirlər. Naxçıvan ilə dəmir yolu əlaqəsinin bərpaası ölkəmizin nəqliyyat ötürücü imkanlarını artıracaq və iqtisadi imkanlarla bərabər, siyasi dividendlər də qazandıracaq. Bakı-Tblisi-Qars marşrutu ilə müqayisədə bu marşrutun 344 km daha qısa olması daşınma xərclərinin ucuzlaşması baxımından dünya ölkələrinin də maraq dairəsindədir. Alternativ marşrutların mövcudluğu qəfil baş verən problemlə məqamlarda həmin marşrut üzərində yerləşən ölkələrin iqtisadi riskini azaldır və gecikmələr qarşısını alır [7].

Ölkələrarası iqtisadi münasibətlərin inkişafı baxımından nəqliyyat şəbəkəsinin effektiv qurulması, təhlükəsiz və fasiləsiz şəkildə yükdaşımalarının həyata keçirilməsi önəmli məqamlardan biridir. Vətən müharibəsindəki zəfərdən sonra regionda yaranan geosiyasi reallıqlar həm ölkədaxili quru əlaqələrin bərpaası, həm də beynəlxalq logistika imkanlarının daha da yaxşılaşdırılması baxımından nəqliyyat-kommunikasiya layihələrinin icrasını labüd edir. Naxçıvan və qardaş Türkiyə ilə quru yolu əlaqəsini bərpa edəcək olan Zəngəzur dəhlizi həm də ölkəmizin logistik

əhəmiyyətini artıracaq. Şimal-Cənub və Şərq-Qərb nəqliyyat dəhlizlərinin kəsişməsində yerləşən Azərbaycanın tranzit imkanları ilə yanaşı, ixrac potensialı da yüksələcək. Bundan başqa, məşğulluq səviyyəsinin də yaxşıya doğru dəyişməsi təxmin edilən əsaslı nəticələrdən biridir. Anbar təsərrüfatlarına, soyuducu anbarlara, mehmanxana, iaşə və s. sektorlarına artan tələbat bu sahələrdə inkişaf perspektivləri vəd edir. Naxçıvan-Qars dəmir yolunun yekunlaşması Muxtar Respublikanı əhəmiyyətli tranzit mərkəzinə çevirəcək və ixracın şaxələnməsində müstəsna rol oynayacaq. Mövcud Şimal və Cənub dəhlizlərindən istifadədə çətinlik yaranan qeyd olunmuş məqamlar səbəbindən Orta Dəhlizdən istifadəyə yönələn maraq kontekstində strateji mövqeyə sahib olan Zəngəzur dəhlizinin əhəmiyyəti daha da artmaqdadır. Digər nəqliyyat dəhlizləri ilə müqayisədə Çindən Avropaya yük daşınmalarında Orta Dəhliz üzərindən daha qısa məsafə qət edərək yüklərin zaman itkisi yaşamadan çatdırılması imkanı daşınma xərclərinin də xeyli azalmasına şərait yaradacaq. Azərbaycanla Naxçıvan arasındakı daşınmaların İran üzərindən olması tranzit xərclərini də artıran məqamlardan biridir. Naxçıvanla quru sərhədin bərpa edilməsi sözügedən xərclərin azalması ilə nəticələncək. İnvestisiya mühitinin yaranması, sahibkarlığın inkişafı ilə yanaşı, regionda sülhün və sabitliyin bərqərar olmasında da dəhlizin xüsusi rolu olacaq. Türk dünyası ölkələrini birləşdirəcək olan Zəngəzur dəhlizi bu ölkələr arasındakı iqtisadi əlaqələrin inkişafı üçün əlverişli zəmin yaradacaq. Zəngəzur dəhlizi iqtisadi imkanlarla yanaşı, ölkəmizə siyasi dividendlər də qazandıracaq.

ƏDƏBİYYAT SİYAHISI:

İnternet Resursları

1. <https://www.eurasian-research.org/publication/zengezur-koridorunun-azerbaycan-ve-bolge-i-cin-onemi/?lang=tr>
2. <https://vergiler.az/news/economy/12479.html>
3. <https://respublika-news.az/news/zengezur-dehlizi-orta-dehliz-boyunca-yeni-neqliyyat-infrastruktur-formalasdiracaq>
4. <https://report.az/xarici-siyaset/bas-katib-qarabagin-berpasinda-butun-turk-dilli-dovletler-hevesle-istirak-edecek/>
5. <https://azerbaijan-news.az/az/posts/detail/zengezur-dehlizi-qlobal-neqliyyat-logistik-layiheye-cevrilecek-1666903800>

6. <https://report.az/analitika/suveys-kanali-evezi-ne-trans-xezer-dehlizi/>

7. <https://www.azerbaijan-news.az/posts/detail/zengezur-dehlizi-avراسiya-neqliyyat-marsrutunun-ehemiyetini-daha-da-artiracaq-1615668911>

XÜLASƏ:

Müstəqillik qazandığımız dövrdən etibarən ölkəmiz sürətli şəkildə siyasi və iqtisadi əlaqələrini inkişaf etdirərək bir çox ölkələrlə tərəfdaşlıq etmişdir. Bu ölkələrdən öndə gələnlərdən biri də hər zaman sıx əməkdaşlıq etdiyimiz tarixi dost və qardaş olan Türkiyədir.

Artıq Türkiyə ilə iqtisadi əməkdaşlığın daha da dinamik inkişafı üçün əlverişli məqam var. Zəngəzur dəhlizinin açılması ilə iki ölkə arasında quru sərhədi bərpa edilmiş olacaq və bu da, öz növbəsində iqtisadi-ticari və mədəni əlaqələrin daha da sıx olması baxımından müstəsna rol oynayacaqdır.

Məqalədə Zəngəzur dəhlizinin tarixindən, bu dəhlizin açılması istiqamətində hazırda görülməkdə olan işlərdən, dəhlizin türk dünyasına açılan qapı olması və bunun hansı iqtisadi faydaları gətirəcəyindən danışılacaq. Həmçinin Qarabağın yenidənqurma prosesində Türkiyə ilə mövcud əməkdaşlıqdan, gələcəkdə görülməsi nəzərdə tutulan birgə fəaliyyət planlarından bəhs ediləcəkdir. Çox böyük iqtisadi potensiala və təbii resurslara malik olan region ölkələri arasında əməkdaşlıq körpüsü rolunu oynayacaq olan Zəngəzur dəhlizinin ölkəmizin regional nəqliyyat şəbəkəsinə inteqrasiyasında rolu vurğulanacaq, türk dünyası ölkələri arasındakı iqtisadi əlaqələrin mövcud vəziyyəti, inkişaf istiqamətləri barədə məlumat veriləcəkdir. Zəngəzur dəhlizinin “Orta koridor”, “Bir kəmə, bir yol” kimi projelərin əsas tərkib hissələrindən olduğu, bu layihələrin icrasında hansı rolu oynadığı və iştirakçı ölkələrin dəhlizlə bağlı mövqeyi araşdırılaraq ətraflı məlumat veriləcəkdir.

Açar sözlər: *Zəngəzur dəhlizi, iqtisadiyyat, nəqliyyat dəhlizi, türk dünyası, Orta Dəhliz.*

NURLAN ABBASOV

*Azerbaijan National Academy of Sciences,
Institute of Oriental Studies named after
Academician Ziya Bunyadov, doctoral student of
the Department of Central Asian Countries
E-mail: nabbasov1999@gmail.com*

THE POTENTIAL ROLE OF THE ZANGAZUR CORRIDOR IN THE DEVELOPMENT OF ECONOMIC RELATIONS BETWEEN AZERBAIJAN AND THE COUNTRIES OF THE TURKISH WORLD (IN THE EXAMPLE OF TURKEY)

SUMMARY:

Since our independence, our country has rapidly developed its political and economic relations and has partnered with many countries. One of the leading countries is Turkey, a historical friend and brother with whom we have always cooperated closely.

There is now a favorable moment for the further dynamic development of economic cooperation with Turkey. With the opening of the Zangazur Corridor, the land border between the two countries will be restored, and this, in turn, will play an exceptional role in terms of further strengthening economic, trade and cultural ties.

The article will talk about the history of the Zangazur Corridor, the work currently underway to open it, the fact that the corridor is a door to the Turkic world and what economic benefits it will bring. It will also discuss the current cooperation with Turkey in the reconstruction process of Karabakh, as well as the joint action plans to be taken in the future. The role of the Zangazur corridor, which will play the role of a bridge of cooperation between the countries of the region, which has great economic potential and natural resources, in the integration of our country into the regional transport network, will be emphasized. The current state of economic relations between the countries of the Turkic world and directions for development will be provided. Zangazur corridor's being one of the main components of projects such as “Middle Corridor”, “One Belt, One Road”, its essential role in the implementation of these projects, and the position of the participating countries on the Corridor will be investigated and detailed information will be provided.

Keywords: *Zangazur Corridor, economy, transport corridor, Middle corridor, logistics.*

НУРЛАН АББАСОВ

*Национальная академия наук Азербайджана,
Институт востоковедения имени академика
Зии Буньядова, докторант кафедры стран
Центральной Азии
E-mail: nabbasov1999@gmail.com*

ПОТЕНЦИАЛЬНАЯ РОЛЬ ЗАНГАЗУРСКОГО КОРИДОРА В РАЗВИТИИ ЭКОНОМИЧЕСКИХ ОТНОШЕНИЙ МЕЖДУ АЗЕРБАЙДЖАНОМ СО СТРАНАМИ ТУРЕЦКОГО МИРА (НА ПРИМЕРЕ ТУРЦИИ)

РЕЗЮМЕ:

С момента обретения независимости наша страна стремительно развивала свои политические и экономические отношения и установила партнерские отношения со многими странами. Одной из ведущих стран является Турция, исторический друг и брат, с которым мы всегда тесно сотрудничали.

Уже сейчас наступил благоприятный момент для дальнейшего динамичного развития экономического сотрудничества с Турцией. С открытием Зангезурского коридора сухопутная граница между двумя странами будет восстановлена, что, в свою очередь, сыграет исключительную роль с точки зрения дальнейшего укрепления экономических, торговых и культурных связей.

В статье будет рассказано об истории Зангезурского коридора, проводимых в настоящее время работах по его открытию, о том, что коридор является дверью в тюркский мир и какие экономические выгоды он принесет. В нем также будет рассказано о существующем сотрудничестве с Турцией в процессе восстановления Карабаха и планах совместных действий, которые будут предприняты в будущем. Будет подчеркнута роль Зангезурского коридора, который будет играть роль моста сотрудничества между странами региона, обладающего большим экономическим потенциалом и природными ресурсами, в интеграции нашей страны в региональную транспортную сеть. Будет представлена информация

о текущем состоянии экономических отношений между странами тюркского мира и направлениях развития. Зангезурский коридор является одним из основных компонентов таких проектов, как "Срединный коридор", "Один пояс, один путь", будет рассмотрена роль, которую он играет в реализации этих проектов, и позиция стран-участниц по коридору, и будет предоставлена подробная информация.

Ключевые слова: *Зангезурский коридор, экономика, транспортный коридор, Срединный Коридор, логистика.*